

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmma Totivs Theologiæ S. Thomæ Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Secvndæ Secvndæ Partis Volumen Secundum

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romæ, 1619

Vtru[m] iudicandum sit per suspiciones? 3

urn:nbn:de:hbz:466:1-38762

super illud Math. 7. * Nolite iudicare. Et præcipue hoc est intelligendum, quando illa peccata sunt publica: quia ex hoc generaretur scandalum in cordibus aliorum. Si autem non sunt publica, sed occulta, & necessitas iudicandi imminet, propter officium: potest cum humilitate & timore vel arguere, vel iudicare. Vnde August. dicit * in lib. de Sermone Domini in monte, Si inueniremus nos in eodem vicio esse, congemiscamus, & ad pariter conandum inuitemus. Nec tamen propter hoc homo sic seipsum condemnat, vt nouum condemnationis meritum sibi acquirat: sed quia condemnans alium, ostendit se similiter condemnabilem esse, propter idem peccatum vel simile.

ARTIC. III.

Vtrum iudicium ex suspitione procedens, sit licitum?

AD tertium sic proceditur. Videtur, quod iudicium ex suspitione procedens, non sit illicitum. Suspicio enim videtur esse opinio incerta de aliquo malo. Vnde & Philosophus in 6. Ethic. ponit *, quod suspicio se habet & ad verum & ad falsum. Sed de singularibus contingentibus non potest haberi opinio nisi incerta. Cum ergo iudicium humanum sit circa humanos actus, qui sunt in singularibus & contingentibus, videtur quod nullum iudicium esset licitum, si ex suspitione iudicare non liceret.

¶ 2 Præterea, Per iudicium illicitum fit aliqua iniuria proximo. Sed suspicio mala in sola opinione hominis consistit: & sic non videtur ad iniuriam alterius pertinere. Ergo suspitionis iudicium non est illicitum.

¶ 3 Præterea, Si sit illicitum, oportet quod ad iniustitiam reducat: quia iudicium est actus iustitiæ, vt dictum est *. Sed iniustitia ex suo genere semper est peccatum mortale, vt supra habitum est *. Ergo suspitionis iudicium esset semper peccatum mortale si cf.

ho. 24. nō
remore d
prin. 20. 2
l. 2. c. 30.
d. med.
30 4.

336
Lo. sup.
2. 2. in 28
dis. Es
quol. 12.
ar. 25.
* li. 6. c.
3. 10. 5.

Art. 2.
q. 59. a. 4

Trac. 90. fi esset illicitum. Sed hoc est falsum, quia suspiciones vitare non possumus, ut dicit Glos August. * super illud 1. ad Cor. 4. Nolite ante tempus iudicare. Ergo iudicium suspiciosum non videtur esse illicitum.

7 ho 17. SED contra est, quod Chrysostr. * super illud Matt. 7. Nolite iudicare, &c. dicit, Dominus hoc mādato non prohibet Christianos ex benevolentia alios corripere, sed ne per instantiam iustitiæ suæ Christiani Christianos despiciant, & solis plerumque suspicionibus odientes ceteros, & condemnantes.

c. literas, de pras. RESPONDEO dicendum, quod sicut Tullius dicit, suspicio importat opinionem mali, quando ex leuibus indicijs procedit. Et contingit ex tribus. Vno quidem modo ex hoc, quod aliquis ex seipso malus est: & ex hoc ipso, quasi conscius suæ malitiæ, faciliter de alijs malum opinatur, secundum illud Ecclesiast. 10. In via stultus ambulans, cum ipse sit insipiens, omnes stultos æstimat. Alio modo prouenit ex hoc, quod aliquis malè afficitur ad alterum. Cùm enim aliquis contemnit, vel odit aliquem, aut irascitur, vel inuidet ei, ex leuibus signis opinatur mala de ipso: quia vnusquisque faciliter credit quod appetit. Tertio modo prouenit ex longa experientia. Vnde Philosoph. dicit in 2. Rhet. * quod senes sunt maximè suspiciosi, quia multoties experti sunt aliorum defectus. Primæ autem duæ suspicionis causæ, manifestè pertinent ad peruersitatem affectus. Tertia verò causa diminuit rationem suspicionis, in quantum experientia ad certitudinem proficit, quæ est contra rationem suspicionis. Et ideo suspicio vitium quoddam importat: & quanto magis procedit suspicio, tanto magis est vitiosum.

2. 2. Rhet. c. 13. pr. rti a pri 30. 6. Est autem triplex gradus suspicionis. Primus quidem gradus est, ut homo ex leuibus indicijs de bonitate alicuius dubitare incipiat. Et hoc est veniale & leue peccatum. Pertinet enim ad tentationem

nem humanam, sine qua vita ista non ducitur: vt ha-
berur in Gloss.* super illud 1. ad Corint. 4. Nolite
ante tempus iudicare. Secundus gradus est, cum
aliquis pro certo malitiam alterius aestimat ex leui-
bus indicijs. Et hoc si fit de aliquo graui, est pecca-
tum mortale, in quantum non est sine contemp-
tu proximi. Vnde glossa ibidem subdit, Etsi ergo suspi-
ciones vitare non possumus, quia homines sumus, iu-
dicia tamen, id est, diffinitiuas, firmasque sententias
continere debemus. Tertius gradus est, cum aliquis
iudex ex suspitione procedit ad aliquem condem-
nandum: & hoc directè ad iniustitiam pertinet: vnde
est peccatum mortale.

*est Aug.
11. 90. in
10. parū
ante mt.
tom. 9.*

Ad primum ergo dicendum, quòd in humanis a-
ctibus inuenitur aliqua certitudo, non quidem sicut
in demonstratiuis, sed secundum quod conuenit ta-
li materię, puta cum aliquid per idoneos testes
probatur.

Ad secundum dicendum, quòd ex hoc ipso quòd
aliquis malam opinionem habet de alio sine cau-
sa sufficienti, indebitè contemnit ipsum: & idè in-
iuriatur ei.

Ad tertium dicendum, quòd quia iustitia & in-
iustitia est circa exteriores operationes (vt dictum
est*), tunc iudicium suspiciosum directè ad iniu-
stitiam pertinet, quando ad actum exteriorem
procedit: & tunc est peccatum mortale, vt dictum
est*. Iudicium autem interius pertinet ad iniu-
stitiam, secundum quod comparatur ad exteri-
us iudicium, vt actus interior ad exteriorem, sicut
concupiscentia ad fornicationem, & ira ad homi-
cidium.

*9. 59. a. 2
ad 3.*

*In corp.
art.*

ARTIC. IV.

*Virum dubia sint in meliorem partem inter-
pretanda?*

*336
ca. esote
misericor
des, ex-
tra de
reg. 14.*

Ad quartum sic proceditur. Videtur, quòd du-
bia non sint in meliorem partem interpre-
tanda. Iudicium enim magis debet esse de eo, quod
vt in